

Kuća ljudskih prava
Selska cesta 112c, HR-10000 Zagreb
t: +385 (0)1 457 23 98
f: +385 (0)1 457 23 99
kontakt@documenta.hr
www.documenta.hr

MB: 1925199. OIB: 09095322581
Raiffeisen bank Austria d.d.
Broj računa: 2484008-1102930793

CENTAR ZA SUDČAVANJE S PROŠLOŠĆU
DOCUMENTA

- MEDIJIMA -
Zagreb, 13. prosinca 2011.
Ur. broj: 360-2011

Priopćenje za medije povodom dvadesete obljetnice stradanja Voćina i okolnih sela

Povodom dvadesete obljetnice stradanja hrvatskih civila s područja Voćina, Huma i Bokana ovim putem podsjećamo hrvatsku javnost na strašan zločin koji je ondje počinjen. Područje Voćina i okolnih sela je od kolovoza do prosinca 1991. godine bilo pod kontrolom srpskih snaga, uključujući dobrovoljačke jedinice zvane "šešeljevci". U tom su razdoblju počinjeni brojni zločini nad hrvatskim stanovništvom tog područja poput ubojstava u selima Lager Sekulinci, Prevenda i Kometnik. Međutim najteži zločini su počinjeni u prosincu 1991. godine pri povlačenju srpskih paravojnih postrojbi pred HV-om. Srpske paravojne postrojbe protjerale su iz svojih kuća hrvatsko i srpsko stanovništvo Voćina, Huma i Bokana na povlačenje put Zvečeva. Mnogi stariji mještani ipak su ostali u svojim kućama. 13. prosinca 1991. pri konačnom povlačenju, pripadnici srpskih paravojnih postrojbi ubili su na izuzetno okrutan način uz mučenja i torturu sve preostale Hrvate u Voćinu, Humu i Bokanama. O razmjerima i brutalnosti zločina svjedoče snimke koje su snimili pripadnici HV-a prilikom ulaska u ta sela, ali i posmrtni ostatci žrtava koji su kasnije pronađeni i analizirani na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Svi ubijeni, uz jednu iznimku, Srbina koji je pokušao pomoći svojim sumještanima, su bili hrvatske nacionalnosti, mahom stariji od 60 godina, a najstarija žrtva imala je preko 90 godina.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru za predmetne zločine tereti se 32 optuženika, koji su izdavali naredbe ili osobno provodili kaznena djela.¹ Prema našim saznanjima kroz praćenje suđenja za ratne zločine sa predmetne optužnice vođena su samo dva sudska postupka protiv dvojice optuženika, dok su postupci protiv ostalih u mirovanju zbog nedostupnosti optuženika hrvatskim pravosudnim tijelima. U veljači 2001., Županijski sud u Bjelovaru osudio je Vladu Savića na 20 godina zatvora za ratni zločin protiv civilnog stanovništva²

1 Sljedeća djela: zabrana snabdijevanja nesrpskog lokalnog stanovništva kruhom i drugim živim namirnicama, uvođenje radne obveze, pljačkanje pokretne imovine stanovnika hrvatske nacionalnosti kao i njihovih sakralnih objekata, zabranjivanje obavljanja ceremonije sprovoda i ukopa, provođenje svakodnevnih vojnih i policijskih privođenja, zatvaranja, batinanja, držanje civila kao taoca, nanošenje lakih i teških tjelesnih ozljeda, ubijanje hladnim i vatrenim oružjem, sve bez vojnog opravdanja, te su tako počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, ratni zločin protiv civilnog stanovništva te uništavanje kulturnih i povijesnih spomenika.

2 Od srpnja do prosinca 1991., u selima na sjevernim obroncima Papuka, posebno Humu, Bokanima, Čeralijama i Voćinu Vlado Savić je kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi odreda Papuk i odreda Zvečevo zajedno sa ostalih 40-tak optuženika nastojao stvoriti etički čisto srpski državni prostor u funkciji velikosrpske ideje stvaranja tzv. „velike Srbije“. Prema presudi kriv je za svakodnevna privođenja, zatvaranja, batinanja i odvođenja civila, nanošenje lakih i teških tjelesnih ozljeda, te ranjavanje i ubijanje hladnim i vatrenim oružjem

U srpnju 2004., pred Županijskim sudom u Virovitici vođen je još jedan postupak za zločine počinjene u Voćinu 13. prosinca 1991, koji je završio oslobađajućom presudom.

Predmetni zločin bio je obuhvaćen optužnicom iz 2003. Tužilaštva Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju protiv Vojislava Šešelja³, ali je optužnica iz 2003. modificirana tijekom 2005. i 2007. na način kojim su iz optuženja izostavljeni pojedini dijelovi u skladu s odlukom Pretresnog vijeća pa tako i činjenični opis vezan uz zločine počinjene na području sela Voćina, Huma, Bokana i Kraskovića.

Kako pravosudni postupci nisu rezultirali kažnjavanjem počinitelja te omogućili moralnu satisfakciju žrtvama i njihovim srodnicima ovim povodom želimo upozoriti da je nužno daljnje procesuiranje počinjenih ratnih zločina kroz intenzivniju suradnju sa tužilaštvima u regiji za sve one koji se kriju u susjednim državama. Samo tako će se doprinijeti daljnjem utvrđenju **činjenica o ratnim zločinima** i drugim teškim povredama ljudskih prava, uključujući i **sudbinu nestalih**. Svi društveni akteri trebali bi posvećeno raditi na **priznavanju patnje žrtava**, utvrđivanju **odgovornosti**, **zagovaranju pravičnih sudskih postupaka** i **čuvanju povijesnog pamćenja**. Utvrđivanje činjenica o stradalima, kao i **kažnjavanje odgovornih** za počinjena zlodjela, **doprinijet će normalizaciji odnosa, pomirenju, suživotu i izgradnji održivog mira**.

Popis koji ovdje donosimo nije konačan, a precizni podaci o načinu stradanja nekih od žrtava s popisa nisu nam poznati. Stoga i ovom prilikom pozivamo članove obitelji, prijatelje i sve one koji su poznavali žrtve ili znaju nešto o njihovom stradanju, kao i one koji na popisu uočavaju bilo kakve netočnosti, da nam se jave, kako bismo sastavili što cjelovitiji i vjerodostojniji popis žrtava – ne samo u Voćinu i okolnim mjestima, već i cijeloj Republici Hrvatskoj.

Vesna Teršelič, Voditeljica *Documente*

Popis žrtava navodimo u nastavku:

Voćin

1. Ojkić Teodor rođen (n.p.) - 13.12.1991.
2. Majić Stipan rođen 1909. - 13.12.1991.
3. Majić Ana rođena 1918. - 13.12. 1991.
4. Šimić Jaga rođena 1929. - 13.12.1991.
5. Peršić Franika rođena 1928. - 13.12.1991.
6. Matanči Marija rođena 1939. - 13.12.1991.

za što nije bilo nikakvog vojnog opravdanja, konkretno se tereti i za ispaljivanje hitaca iz puške u Marijana Đuzela nakon čega su ostali sudionici masakra iz kuće izvukli Marka Vukovića koji je također ubijen. Nakon toga je sam optuženik pred kućom Ridl Romana pucao u Ivu Banovca, dok su Romana Ridla ubili drugi.

3 Vojislava Šešelja se tereti za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja: istrebljenje ili ubojstvo mnogih hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila, uključujući žene i starije osobe u selima Voćin, Hum, Bokane i Krasković u Hrvatskoj, od kolovoza 1991. godine, srpske snage, uključujući dobrovoljačke jedinice zvane "šešeljevci", imale su kontrolu nad Voćinom. U studenom 1991. godine, Vojislav Šešelj je posjetio Voćin i obratio se dobrovoljcima. Poticane njegovim govorima, dobrovoljačke jedinice, posebno "šešeljevci", počele su paliti kuće hrvatskih građana i ubijati hrvatske civile u selima Voćin, Hum, Bokane i Krasković sve dok se 13. prosinca 1991. godine nisu povukle sa tog područja. Išli su od kuće do kuće i ubijali svakog na kog su našli, ukupno četrdeset tri civila. Preživjeli su samo oni koji su se uspjeli sakriti.

7. Medić Branko rođen 1959. - 13.12. 1991.
8. Matanči Stjepan rođen 1932. - 13.12.1991.
9. Jurmanović Stjepan rođen 1933. - 13.12.1991.
10. Štimac Stjepan rođen 1959. - 13.12.1991.
11. Štimac Mirjana rođena 1959. - 13.12.1991.
12. Štimac Jakob rođen 1911. - 13.12.1991.
13. Štimac Angela rođena 1915. - 13.12.1991
14. Buljevac Antun rođen 1907. - 13.12.1991.
15. Peršić Alojz rođen 1922. - 13.12.1991.
16. Tomolo Rozalija rođena 1921. - 13.12.1991.
17. Volf Dragutin rođen 1922. - 13.12.1991.
18. Matanči Franjo rođen 1926. - 13.12.1991.
19. Matanči Marija rođena 1927. - 13.12.1991.
20. Šimić Julka rođena 1932. - 13.12.1991.
21. Ivanković Mara rođena 1900. - 13.12.1991.
22. Dorić Paulina rođena 1911. - 13.12.1991.
23. Medved Mirko rođen 1929. - 13.12.1991.
24. Pajtl Josip rođen 1965. - 13.12.1991.
25. Laich Željko rođen 1958. - 13.12.1991.

Hum

1. Đuzel Marijan rođen 1931. - 13.12.1991.
2. Ridl Roman rođen 1932. - 13.12.1991.
3. Banovac Ivan rođen 1934. - 13.12.1991.
4. Vuković Marko rođen 1934. - 13.12.1991.

Bokane

1. Martinović Tomo rođen 1934. - 13.12.1991.
2. Martinović Katica rođena 1936. - 13.12.1991.